

ТЫЗЭКЬОТМЭ – ТЫЛЪЭШ!

# Адыгэ Голос Макъ



1923-рэ ильсүм  
пътхапзи  
кынчельжъягъзу кынджкын

№ 68 (22277)

2021-рэ ильэс

ГЪУБДЖ

МЭЛЫЛЬФЭГЬУМ и 20

ОСЭ ГЪЭНЭФАГЬЭ ИИЭП  
Къыхэтутыгъэхэр ыкчи  
нэмькі къэбархэр  
тисайт ижүүгъотштых

WWW.ADYGVOICE.RU

6 +

Адыгэ Республикаем и Правительствэ игъээз

## КІЭЛЭЕГЪАДЖЭХЭМ ЯЗЭНЭКЬОКЬУ рагъэжъагъ

Адыгейим икілэе гъэдже анахь дэгъур кызыщыльэгъо ѿт зэнэкъокъур Адыгэ кілэе гъэдже коллежэу Андырхье. Хъусен ыці зыхырэм тыгъуасэ щырагъэжъагъ. Республикаем ирайонхэм ыкчи икъалэхэм теклоныгъэ къащидэзыхыгъэ кілэе гъаджэхэр арых мыш хэлажъэхэрэр. Ахэр зэкіэмки нэбгырэ 19 мэхъух. Мы ильэсым нэбгырэ түүртүү кызэрыкыгъэ районхэри ахетых.



Іофхъабзэр кызэруихыгъ АР-м гъэсэнгъэмрэ шіэнгъэмрэкі иминистрэ иапэрэ гуадзэу Евгений Лебедевым. Кілэе гъаджэхэм, кілэлпүхэм ялофшіенкі хэхъонигъэхэр ашынхэм, яшіенгъехэм ахагъехьоным пае мыш фэдэ зэнэкъокъухэр, семинар, егъэджэн зэфшхъафхэр зэрафызэхашхэхэр кыгуагъ. Аш ишгуагъекі гъэсэнгъэм исистемэ хэхъонигъэхэр зеришыхэрэр кыхигъешыгъ.

— Кілэе гъаджэхэм сэнхъатым мэхъан ин зэриэр зэкіэмтиш, сыда пломэ кыткіехъу-

хъэрэ ліеужхэм шіэнгъэ языгъэгъотырэр, щылэнгъэ гъогум тезигъахъэрэр кілэе гъаджэхэр ары. Егъэджэним исистемэ гъунапкъэ зэримылэр дэгъоу тэшлэ. Ильес къэс шэпхъакіхэр тиофишэн кыххэхъэх, ахэм задедгъэштэн, ыпекі тывлыкютэн фае. Муниципальнэ уцуగъом теклоныгъэ кыышыдэшъухи, мыш шъукызыэркыуагъэм шіэнгъэ куу зэрэшьуйлэр къеушыхъаты, — кыгуагъ Евгений Лебедевым.

«2021-рэ ильэсым икілэе гъэдже анахь дэгъу» зыфиорэм

зыщызыуштынэу къеклонлагъэхэм ягъэхъагъэхэм джыри ахагъэхъонэу, ыпекі лыкытэнхэу, зэрифшьушаю ѝыкыагъэхъонэу ар къафэльэуагъ.

Гъэсэнгъэм иофишлэхэм республикэмкі я профсоюз организацье илъыкло Устэ Тимур нэүжүм гущылэ ратыгъ. 1980-рэ ильэсым кыышгъэжъагъэу мы зэнэкъокъум икілэшклохэм зэрхэхтхэр, аш зэрэргүүшүхэрэр кыгуагъ. Кілэе гъаджэм иофишэн осэ ин зэрэфшын фаер кыхигъешыгъ.

Джащ фэдэу Адыгэ кілэе гъаджэхэм коллежэу Андырхье

Хъусен ыці зыхырэм ипашу Къэгъээжэй Мурат, «2020-рэ ильэсым Урысыем икілэе гъэдже анахь дэгъу» зыфиорэм кыышыгъэшыгъэй Сергей Левченкэр ыкчи блэкыгъэ ильесхэм

«Адыгейим икілэе гъэдже анахь дэгъу» зыфиорэм теклоныгъэ кыышыдэзыхыгъэхэм іофхъабзэм къеклонлагъэхэм шүүфэс къараахыгъ ыкчи яшіенгъэхэр зэрифшьушаю кыагъэльэгъонэу къафэльэуагъ.

Зэнэкъокъум кынчильжъыгъагъ «Здравствуйте, это я!» зыфиорэ лъэнэкъомкі кілэе гъаджэхэм нэүжүм заушштыгъ.

Джащ фэдэу методическэ сэминархэр, класснэ сыйхатхэр зэхажштых, урокхэр къатыштых. Тхъамафэм къыкыці республикэм икілэе гъэдже анахь дэгъухэр зэнэкъокъущтых. Мэлъльфэгъум и 29-м іофхъабзэр аухыщт, теклоныгъэ кынчийэхъирэм ахъщэ шүүхъафтын кызэрэфагъэшшошштым даклоу, Урысые зэнэкъокъум хэлэжьэнэмкі фитыныгъэ илэхуущт.

ДЕЛЕКЬО Анет.

Сурэтыр Іашынэ Аслъян тырихыгъ.

# «Цыфхэм игъом ыкIи икъоу ІэпIиІэгъу агъотыныр анахь шъхъаI»



— ИмыщиkIагъеу, мэхъанэ зимиyIшапхъэхэр

Техническэ, администривнэ е зэхээнг Iо-  
Iухыгъэнх фае, ахэм  
Цыфхэр ауштхъакIу.

УФ-м и Президентэу Владимир Путиним хэбзэ кулыкъухэм ялацшэхэм закыфигъазээ, социальнэ лъэнэкъомкэ Iофхэм язытет тхъапэм тетхагъэмкэ зыщамыгъэгъуазэу, еджапIэхэр, сымэджэшхэр, IэзапIэхэр къакIухъээ зэпстэур ежхэм ашхъэкIэ зэрагъэльэгъунэу, гушиIэм пае, унагъом икIэлэцIыкIу ыгыыпIэм ичээзу хигъеуцоштмэ е еджапIэм чэхъанэу аригъэтхыщтмэ, аш пае гьогоу ыкIурэр акIунышь, къинэу хэтыр аушетынэу къариуагь.

*икъоу ІэпIиІэгъу агъотыныр ары анахь шъхъаIэр. Специалисттуу цыфхэм ІэпIиІэгъу язытыхэрри къинагъохэм ашIомынэнхэм тыпыльын фае. ГушиIэм пае, врачхэм, кIэлэгъаджэхэм тхъэнэ зехъаным яуахътэ инахыыбэр*

*тырагъэкIодэнэу Ѣытэп, цыфхэм атылынх фае, — къыIуагь къэралыгъом ипащ.*

Владимир Путиним зерильтэрэмкэ, еджапIэхэм, поликлиникэхэм, учрежденихэм, цыфхэм IофшIепIэ чыпIэхэр ягъээтигъэнхэмкэ гупчэхэм ялофшIакIэ нахышу хуныр шъольырхэм ялацшэхэм екIопла-

кIу къагъотырэм бэкIе епхыгь. Ахэм ялофшIэн нахышу зэрэхуугъэри охтабэ темышIээ цыфхэм зэхашIэн фаеу зэрэштыми Президентым къыкIигъэтхыгь.

Цыфхэм ящIакIэ нахышу хунырм фытегъэпсыхъагъеу шъольырхэм ашызешIуахыхэр зэфагъэ хэльеу уасэ афаашыт, цыфхэм яшIошIхэр къыдалытэштих.

«Студентхэм ягъатх» зыфиIорэ фестивалым изэфхысыжъхэр мы ма-  
фхэм къэнэфагъэх. Мэлдэлтэйгүй и 5-м къыщегъэжъагъеу и 9-м нэс Адыгэ къэралыгъо университетым ар ѢыкIуагь. Мэфитфым къыкIоцI республикэм ит гъэсэнгъэм иуч-  
режденихэм якомандэ 20-мэ сэнау-  
щыгъеу ахэлтымкIэ зыкъагъэльэгъуагь.  
Творчествэм епхыгъэ къэгэльэгъони 120-рэ фэдизкIэ заушэтыгь.

Зэо лъэхъаным къацштыгъэ, классическэ ыкIи нэмийкI ордхэр къауагъэх. Театральне къэгъэлэгъон зэфэшхъафхэмкI фестивалыр баигъэ.

Мы фестивалыр студентхэмкэ анахь гъашIэгъонэу, мэхъанэнх зэрэтигээ ашыц. Адыгэ лъэпкъ факультетым истуденткэу Къумыкъу Джэнэт очнэ шыкIэм тетэу мы Iофтхъабзэм апэрэу хэлажьэ, гъэрекло пэудзыгъэ шыкIэм тетэу ар зэхашгъагь.

— Фестивалым зерифэшьуашу зыфдгъэхьа-  
зыгъэ, мафэ къэс репетицихэр тшыщтыгъэ.  
Фестивалым къекIолэгъэ цыфхэр къызэрэтпэ-  
гъокыгъэхэм, Iэгу къызэрэтфытеуагъэхэм тагъэ-  
гушхозэ зыкъэдгъэльэгъуагь, — elo Джэнэт.

Iофтхъабзэм изэфхысыжъхэр мэфкI шыкIэм тетэу къягъэх. Лъэнэнко зэфэшхъафхэмкI теклонигъэ къыдээхыгъэхэм щитхуу тхыльхэр, дипломхэр афагъэшшошагъэх.

Анахь дэгүххэр къыхынхэр жюриим IашIэх къыфхэхуугъэ, сыда пломэ, зым нахын адрам нахь гъашIэгъонэу зыкъагъэльэгъуагь. Осэш купым хэтыгъэх «Российская студенческая весна» зыфиIорэм ишъольыр программэрэ АКъУ-м культурэмкэ и Гупчэрэ ялацш, АР-м культурэмкэ изаслуженэ IофишIеу Мурэтэ Лидие, АР-м изаслуженэ артисткэу, «Налмэсэм» балетымкэ ирепетиторэу Шхъягъэкю Тэмарэ, Адыгейим и Лъэпкъ театре ирежиссер шхъяаIу, Абхазын изаслуженэ IофишIеу Ислупэ Тимур, нэмийкIхэри.

Зэфэхьысыжъхэм къызэрагъэльэгъуагъэхэмкэ, апэрэ чыпIэр къыдээхыгъэхэр инженернэ-физи-  
ческэ факультетым икоманд ары. Ятлонэрэ чыпIэр зыфагъэшшошагъэр социальнэ техноло-  
гиемкэ ыкIи зеклонымкэ инфакультет ары, яшэнэрэ хуугъэ АКъУ-м и Мыекъопэ къэралыгъо гуманитар-техническэ коллеж истудентхэм яко-  
мандэ.

«Студентхэм ягъатх» адгэхэм анэмийкIеу урысхэр, Гурит Азиет хэхъэрэ къэралыгъохэм ялIикIохэр ыкIи нэмийкIхэр хэлэжьагъэх. Мыш фэдэ Iофтхъабзэхэм мэхъанэнхо яI, сыда пломэ искуствэм ныбжыкIхэр зэфещэх, яныбджэгъу-  
нагъэ агъэпти.

ХагъэунэфыкIырэ чыпIэхэр къыдээхыгъэхэр фестивалым и Гала-концерт хэлэжьагъэх. Апэрэ хуугъэ инженернэ-физиескэ факультетым ико-  
мандэ Нижний Новгород ѢыкIоцт финалым зыфигъэхъазырьшт.

## Тикультурэ, титарихъ къауухъумэ

Саугээтхэм ыкIи тарихъ чыпIэхэм я Дунэе мафэ ехъулэу волонтер движениеу «Тльапсэ къэтэжьугъэхъум» зыфиIорэм илIикIохэмрэ АР-м икультурнэ кIэн ипсэуальхэм якъеухъумэнх ыкIи ягъэфедэнкэ и ГъэорышIапIэ икулыкъушIэхэмрэ зэгъусэхэу Мыекъопэ районым ит поселкэу Усть-Сахрай пэмчыжъеу щит долъменхэм ашыIагъэх. Аш кыдыхэлтыгъэу мы чыпIэр агъэкъэбзагь.

— Титарихъ зэрэбгъэльэ-  
плен фээ зы Ѣысэу мыр Ѣыт,  
— къыIуагь Адыгейим и Лъыш-  
хэ ыкIи Iофтхъабзэм хэлэжь-  
хэхэм зэккэми афэрэзагь.

Мыш фэдэ акциихэм язэх-  
щэн мэхъанэнх зэрилэх Къум-  
пыйл Мурат хигъеунэфыкIыгь.  
Сыда пломэ, мыш фэдэ чы-

пIэхэм хъызмет IофишIенэу ашагъэцакIэхэрэ, цыфхэм пшъэдэкIижь амыхъеу зэрэ-  
зеклохэм къыхажыкIэхэм кольмен псаоу къенагъэхэм япчагъэ заул ныIеп зэрэхъурэр.

— Арэу Ѣытми тичыгу артефакт пчагъагь хэль ыкIи археологхэмкэ ар Меккэу

къэнэжьы. Сэ сигупсэ къудажэу Улапэ дэж зыщетIэхэм тарихъ мэхъанэнх зиIэ ижьырэ Iэмэ-псымэхэр, пкы-  
тъохэр къычахыгъагъэх, ахэр непэ Эрмитажим из экспонат шхъаIэх, — къыщихыгъ Къум-  
пыйл Мурат и Инстаграм нэклубью.

## Сочинение атхыгъ

Гурит еджапIэр къэзыухырэ кэлэеджакIохэм зыкI къэралыгъо ушетынхырэ атынам ифитынгъэ къязытырэ сочинениер мэлдэлтэйгъум и 15-м республикэм ѡтхыгъ. Зэккэми мы ильэсэм нэбгырэ 1780-мэ заушэтыгъ. ЗипсауныгъэкIэ ауж къинэрэ зы нэбгырэ изложение ѿтхыгъ.

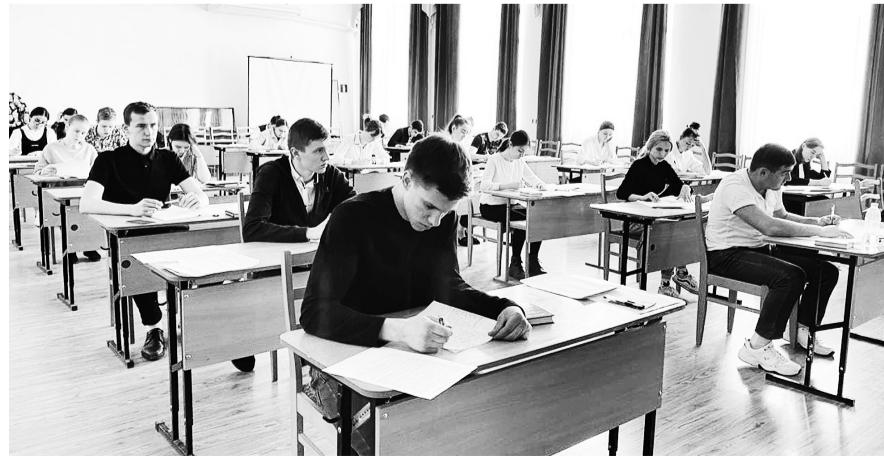
Ioftxhabzэр санитарнэ-эпидемиологическе шапхъэхэм адиштэу зэхашагь. Темэр Рособрнадзорым ыгъэнэфагь, ушетынхырэ рагъэжъэнхэмкэ таќикъ 15 илэу ар кIэлэ-  
еджакIохэм арауагь. Зыими темытхыкIыгъеу, темэр къате-

фагъэм елъытыгъеу ежхэм яшIош къыралотыкIыз зэхагъэ-  
уон, зэлъашIэрэ цыфхэм ягушIэхэр агъэфедагъэхэм, ахэм альэккъуацIэ шIокI имыIеу кIэтхэгъэн фэягъэ. Хэгъэтуу е дунэе литературэр къызфагъэ-  
федэхэзэ темэм купкIеу илэр

къыралотыкIынх мэхъанэнхшо ратыгъ.  
БлэкIыгъэ ильэсхэм гурит еджапIэр къэзыухыгъэхэм джащ фэдэу сочинениер атхын амал яIагь. Мыш зэфэхьы-  
съжьеу фэхъущтим елъытыгъеу зыкI къэралыгъо ушетынхырэ ишъольщихъафхэмкэ зе-  
мькIолэшшугъэхэр жъонигъуакIэм и 5-м ыкIи и 19-м атхыжын амал яIашт.

Сочинением итхын мы ильэсэм я 7-у зэхашагь. БлэкIыгъэ ильэсхэм афэдэу ар тигъэгъазэм зэхашэнху Ѣыттигъ, ау пандемиет ыпкъ къикIыкIэ мэлдэлтэйгъум къахыгъ.

ДЕЛЭКЬО Аннет.



Анахь дэгъэхъафхэм къэралыгъо ушетынхырэ зыкI эзэгъээгъэлэгъуагъуагь.

ЗыкI эзэгъээгъэлэгъуагъуагь



# Макъэ арагъэIуми, гъэпцIакIохэм агъэделэх



Пэублэм Тхъакүүшынэ Аслын  
министрэй Иван Бахиловыр  
къэзэрэугъоигъэхэм нэүясэ  
афишыгыг ыкын зэхэссыгъом зэ-  
рэхэлажьэрэмкіэ зэрэфэрэзэр  
риуягь.

Зәхесыгъом зыщытегущы-  
ләгъәхә һофыгъохәм ащищы  
тәпецлаклохәм Интернетыр ыкы  
телефоныр кызығағъәфедәзә  
зәкъодзэн бзәджәшIагъәхәр  
зәрэзэрхъәхәрәр, Адыгеим  
щыпсөүхәрәр зерагъәделәхә-  
рәр, аш фәдә бзәджәшIагъәхәм  
цифхәр ащиуҳумәгъәнхәм  
фәшI къебарым икъо щыгъә-  
тъозәгъәнхә зәрәфаер. Аш нә-  
мыкIеу ныбжыкIехә нарко-  
тикхәм апышагъә мыхъунхәмкIе  
полицием икъулыккүшIәхәм  
һофәу агъәцакIәрәм, пәшоры-  
гъашь һофтхъабзәу зәрахъәхәрәм  
ыкы граждан обществәм ин-  
ститут аш кызыэрәхәлажъәрәм  
игъеклотыгъәу тегущыIагъәх.

— Мы аужырэ ильэсхэм телефоныр ыкын Интернетыр кызыфагъефедээз бзэджаша-хэм цыфэу агъэделэхэрэм япчыагъэ хэвшыкылэу зэрэхэхь уягъэр гумэкыльошко ѿйт. Полициемрэ граждан обществэмрэ зэпхыныгъэу ялэр агъэпытээз мы тофыгъом икъоу дэлжэйэнхэ фое. Гъогурыклоныр щынэгъончъэу щытынным ыльэныкъокы бэ тшэнэу талэ ильыр. Джащ фэдэу советым хэтхэм тащэгугыр бзэджаша-хъэу ыкын хэбзэукъоныгъэу зерхэхэрэр нахь маклэ шыгъенным, гумэкыльохэр дэгъэзыжыгъэнхэм афеш! Испытэгъу кытфэхъунхэу, — кытуагь министрам.

Нэүжүм гъэпцлагьэ зыхэль бзэджшлэгьеу зэрахьягъэхэр зыфэдизир ыкли апшүүкецло-гъэнимкэ шыныкэу агъэфедэхэрэр зыфэдэхэр Гъомлэшк Байзэт къылтагъэх. Аш щысэхэр къыяхыжээ, бзэджшлэгьеу республикэм щызэрахьягъэхэм ягууль къышыгь. Аш да��лоу бзэджашлэхэм апшүүкецло-гъэ-

нымкэ хэгъэгу клоц лоффхэмкэл  
кулыкүшлэхэм пэшорыгъэш  
лофтыбээу зэрхьэхэрээр зы-  
федэхэм къатегущылагь ыкли  
аужыре хъугье-шлэгъе инэү  
къыхагъэшыгъэхэм ягугь къы-  
шызэ, мыш фэгъэхьыгъэ къэ-  
тынэу пресс-кулыкүум къы-  
гъэхъазырыгъэм къэзэрэу гъои-  
гъэхэр рагъэлтыгъэх.

Мыш фэдэ бзэджшыгэхэр кыхэбгэбээцынхэр псынкээ йофеу зэрээчмытыр пресс-күлүкүум ипаще кыылагъ. Сыда плюмэ, гъэпцагъэ зызэрхэгъэ нэуж бзэджаш!эхэм зэрэтеогъэхэ номерхэр псынкээ чадзыжых. Аш кыхэк!эу ахэм янахыбыр зэхажын альэкйырэп. Мыш фэдэ бзэджшыгэхэм цыифхэр ашы-ухьум мэйнхэм фэшл eklopIaklэу щыгэхэм ягуу кышыгъ. Телефонымкээ кяафытеохэрэ ыкчи

къафатхэхэрэ бзэджаш!эхэм  
цыхъэ афамышынэу, къэбарым  
ыльапсэ зэрагъяшэнэу ар цыиф-  
хэм къяджагь.

Умышлэрэ цыфым цыхээ фэпшы, банкым кьууитыгъэ картэм иномер нэмийхэм япо зэрэмынхүщтим фэгъэхыгъэ къэбарыр хэбзэхүумэж куулыкхэм цыфхэм ренэү албаны эсми, гъэпцаклохэм заррагтэйгэдэлэ. Якартэ ахьшээ

АР-м хэгъэгу клоцл тофхэмкіэ и Министерствэ епхыгъэу тоф зыншлээрэ Общественнэ советым зэхэссыгьо илагь. Тофтхъабзэм хэлэжъагъэх Адыгэ Республикаем хэгъэгу клоцл тофхэмкіэ иминистрэу, полицием иполковникэу Иван Бахиловыр, министерствэм ипресс-күүлыкьу ипащэу Гъомлэшк Байзэт, АР-м хэгъэгу клоцл тофхэмкіэ и Министерствэ наркотикхэр хэбзэнчъэу кырамыгъэктокынхэмкіэ отделым ипащэу Нэфышъэ Рустам, Общественнэ советым хэтхэр. Советым изэхэссыгьо пэщэнэгъэ дызэрихъагь аш ихьаматэу Тхакуущынэ Аслъан.



КОСМАЧЕВА

ГОМЛЕІ

Кіем тет мәкъегъеуру Сбербанкым кырыгъезхыыгъеу бәм: къащэкъу ыккү кодыр бәзәджа шләхәм арапо. Нәүжым цыфым иахъщэу картэм ильыр зекіл гъепңағатъекі ражы.

Гъепцагъе зыхъэл шыыкla克э зэрхэгжээрэм аашиц Интернэйт сайтын къызфагъэфедэхээ цыфым имылъку епхыгъэ щэсэн фын-щэжэхүүнүр. Анахайу сайтээ «Авито» зыфиорэр ары бзэд джэшлагъэхэр нахьыбэу зыщын зэрхэгжээрэр. Имылъку ыщээ ыиозэ, бзэджашээм цыхъэ къыз фарегъэшы, ар зышэфы зышло игъом зычумыгъак!еу, мылъкум төфэрэ ахъщэм изы Iахъ гъепцагъэкэ къынхүүн ельэккы.

Нэүжүм Нэфышъэ Рустам ныбжыкIэхэр наркотикхэм ашигч умз-анхамыг дашлон

мыхъужырэ узэу зэрэштыр гурьбэйон фae, — elo Рустам.

— Аш пае нахыбэрэ мы юфыгъор къэпітын, утегущылэн фае. Ау зэкімә анах шъхьаләр еджапләхәм, унагъохем дәх имыләу мы гумәкыгъом щатегущылэнхәр ары. Ведомствәм пшъэрый шъхьаләу иләхәм ашыц шуагъэ къэзытыре пешшорыгъяш юфтихъабзәхәм язехашен.

Отделым ипащэ кызызериуягъэмкіэ, хэбзэнчье наркотикхэр кырырамыгъэклокынхэм игумакыгъо общественнымын ынаалэ тырырагъэдзэным, цыфым ипсауныгъэкіэ наркотикым иягъэу къаклорэр зэхашыкынным ыкыи хэбзэхуумаклохэм цыхъэу афашиырэм зыкъегъээтыгъэним афэшл АР-м хэгъэгу клоцл тохфэмкіэ и Министерствэ епхыгъэ күулькүум иотдерэ АР-м гъесэнгъэмрэ шлэнгъэмрэклээ и Министерствэрэ зэгъусэхэу наркотикхэм апшүеклогочъэним епхыгъэ социальне рекламэмкіэ Урысые шьольыр зэнэктөкью «Тызэгъусэу щылэнгъээр къэтэжкугъэхум» зыфиорэм хэлэжьагъэх. Джащ фэдэу, Урысые тофтхьабзэу «Хядэгъур зыщащэрэр кырасы» зыфиорэр рагъэклокы. Зыныбжь имыктугъэхэм яофыгъохэмкіэ отделымрэ наркокультикумрэ зэгъусэхэу гурьт ыкыи апшъэрэ еджаплэхэм лек-

лофтъабзэм предложениеу  
къышахъыгъэхэр шокл имылэу  
гъэцкэлгъэнхэ фаеу зэклеми

зэдштагь.

Клэухым АР-м хэгъэгу клоц  
лофхэмкіэ и Министерствэ еп-  
хыгъэу лоф зышлэрэ Общест-  
веннэ советым кызыэрэхъя-  
гъэхэмкіэ АР-м бзыльфыгъэхэм  
я Союз итхъаматэу Вэрэкъо  
Хъалимэтрэ Мыекъопэ къералы-  
гъо технологическэ университе-  
тным инженернэ-экономиче-  
скэ факультет идеканэу Беда-  
нэкъо Мураттрэ тхылтхэр ара-  
тыжыгъэх.

КИАРЭ Фатим.

# Цуекъо Алый ыныбжь ильэс 80 хъугъэ

# КІЭЛЭЕГЬАДЖ, МЕТОДИСТ, ШІЭНЫІГЬЭЛЭЖЬ



Гуманитар ушэтынхэмкіэ Адыгэ республикэ институтэу КІэрэщэ Тембот ыцлекіэ щытым икъэбарлыгъэлэс-тедзэн отдел ипащэу, педагогикэмрэ адыгэ лъэпкъ культурэмрэ апашъхъэ шүушлэгъабэ щызиіэ шэныгъэлэжъэу Цуекъо Алый ыныбжь мэлышльфэгъум и 19-м ильэс 80 хүугъэ.

дагогикэ шлэнэгъэхэмк!Э  
кандидат хъугъэ.

Хъалээү йоф зэришээрэм, лъэпкъ еджап!эм хэхьоньгэе егъэшыгъэним илахьышо зэрэхишыгъээрэм, лъэпкъ шъольыр компонентым къыдильтэрэ предметхэмкэ учебник-хэмрэ учебнэ-методическэ литературамрэ зэргийгъа-зырхэрэм, общественнэ щыгъэногъэм чанэу зэрэхэлажьэрэм апае Цуекъо Алый «Юофшгъэним ивете-ран» зыфиорэ медальыр, щытхъуц!эу «Отличник народного просвещения» зыфиорэр, Адыгэ Республика и Къэралыгъо Совет — Хасэм и Щытхъутхыль, Урысые Федерации-емрэ Адыгэ Республика и гъэсэнгъэмрэ шгэнгъэмрэкэ яминистрствэхэм, Краснодар краим гъэсэнгъэмкэ и Департамент яшытху тхыль пчыагъэ къыфагъашьошагъ.

ШІЕНЫГҮЭЛЭЖКИР институтми республикаеми яобщественнэ щылэнтигээ чанэу ахэлажь. Аригтийн АРИГИ-м иученэ совет, Адыгэ Республиком гъесэнтэйгээр эмэрэ шлэнтигээрэкэ и Министерствэ учебнээ литературамкээ иэкспертнээ совет ахэт, адыгабзэмкээ ыкын адыгэ литературамкээ республике олимпиадэхэм яжюрихэмренэу ахагъахь.

# ИПофшIэгъухэмрэ иНЫбДжЭгъухэмрэ юБилиярим къыраIуалIэхэрэр

Филология шәңыгъәхәм-  
кә докторәү, профессорәү,  
академикәү **Бырсыр Ба-  
тырбыйрә** зэлташләрә  
кәләе гәрәбәдә-методистәү,  
шәңыгъәләкъәү Цуекъо  
Алыйрә ильясипш пчыагъә  
хъугъәү Йоф зәдашлә. Ба-  
тырбый кызызәриуагъәмкә,  
Алый Йоф дәпшләштмә цыиф

гупсэф, рэхъят, гъесэгъэшхо, илорэ ишлэрэ зэтет. Лъэпкъ юфыгъомэ агъэгу-мэкыре, афэлэжжэрэ юфшлэклошху, цыфышу, гулььтэшхо ил, ар зэхэцэн юфхэм афэкулай. Непэлэ анахъэу зыптыльр жур-

налэу «Шэныгъэгъуазэм»  
(*«Вестник науки АРИГИ»*)

Үзүүлэгчийн төслийн төмөр замаар  
ильтүүдэгээкүйн ары.

**Тэү Нуриет,** ГУАРИ-м иученэ секретарь: «Цуекъо Алый Бязрыкъо ыкъор ла-къо зыщыцым сэнаущыгъэ ин зыхэлъ цыфэу къыхэгъыгъэр маклэп. Ехъ Алыйн ахэм зэу аышц. Гъашэм къышцүрэ гьогум тыйдэ тыримышагъэмийдиг лъэпкъым фэлэжье-ныр ренэу пшъэрыльзэу зыфильгэгъужэу мэзекъло. Клэлээгъадж, гъесакло, къулыкъуш, усакло, тхакло, шэнэгъэлэжь. редактор

штатын вэлэхэй, редактор — маклэг сэнхьятаэу зывзэриуштыгээр. Непи мэлажээ, гуманитар уштынхэмжлийн Адыгэ Республика институтын икъэбарлыгъээс-тедзэн къутамэ ишац. Научнэ журналын икъындаагъэкынкээ Ioфхэр зэхэшэх, ахэр нахышу шыгъэнхэм мышьыжэу дэлажье. Ильэпкь игумэхэр, иштоигъоныгъэхэр

хэр, шалтгааны төхөр зэрээхийшээр төтэү мэ-  
псэү. Тхыль зэфшьхья-  
фыбыэ къыдигъэкыгь, ахэм  
джыри бэ къак!элтык!онэу  
тэгүгъэ. Илофшак!э осэшко  
фаш!еу тын льап!эхэр къы-  
ратыгъэх. Иунагьуи дахэ,  
игухэлхэри нафа. **Жы-  
шьхъэ** мафэу псэурэмэ  
ашыш. Ныбжьыш!оу зы-

ащыш. Ныожыштуу зын-  
нэсыгъэм ельэбэкъонышь,  
джыри ильэссыбэрэ псэунэу  
тэгүгъэ. Цуекъо ллакъом  
изы унэцьо зэтегъэпсихъа-  
гъэмэ ашыщых. Арышь,  
псауныгъэ пытэ илэу, ыгу-  
къэ шлоигъор кыыдэхъоу  
ильэссыбэ къыгъэшлэнэу  
фэсэю».

зэрэфхүсьгээ, гэсэнэй тъэмрэ шэныгээрэ яло-  
фрыгьюхэр нахь тэрээзүүтиадыгэ шольтыр щизэхэ-  
цэгъэным пае ыгиг ыпсийгээ бжьэм фэдэу мэ-  
лажье. Аш ишыхьат итхи-  
хээ зэмьлэхүжигьюхээ  
кынэлэмэйгээ кычэлэхийгээ-  
хэр, кэлээгъаджэмэ ыкки-  
кэлээджахом апае кын-  
дигъэкигээ тхылхэр.  
Ильэс пчагьэ хүгъэу  
«Шэныгээгүй» зыфиорэ  
журналым пшэдэкигээ

зыыхыре иредактор.  
Тхыль Іэпүіэгью кын-  
дигъэкіхэрэм ягъефедэн-  
кіе гущыІэгү афэхъуষты-  
тъэ, ишуағъ зэаригъэ-  
кыштый щэхъу гупшысэ-  
ммыІэу адэлажъэштыгъэ.  
Адыгэ шьольырым едж-  
иіэу итхэм зынэмсыгъэ-  
къэнагъэп пломи ухэукъо-  
штэп.

Ильяс 60 хүргээр ягын  
дэлжэн-пүнүгьэм фэлажье,  
а уахтэм къыкъоц адага-  
бзэм, адагэ литературам,  
чындырьфыбзэм яофыгьо-  
чкэм язэшшохын ишыгкъеу-  
лыль. Шлэнгъэлэжьэу,  
тыбзэ, тишэн-хабзехэр  
къэзыихумэрэ цыиф шла-  
чъом сыйфэлъало ишыгь-  
ныгьэ, итворческэ гъогу-  
дахэу зэпыфэнэу, ежь-  
ышхъяэки, илакъоики,  
мунагъоики псауныгьэ пытэ-  
нэнэу».

**Пэншыу Аскэр**, тар-  
кыымкэ отдельым иофышы!:  
«Цыфым тегүщүйэхэ зы-  
күккэ, шэн дэгъо хэльхэр-  
ары ыпэррапшыу зигугуу-  
шашыхэрэр. Етланэ цыфы-  
тьеу, адыгагъеу зэрихъэ-  
эр, шыыгкъаягъеу хэлтыр,  
түгүщүйеу ытыгъяэр зэригъе-  
закъажынэр ары.

Цуекъо Алый институтын  
түм зыышлажъэрэм къы-  
шыбулагъеу непэрэ мафэм  
чэс шылыкъагъе хэль, Io-  
ффеу зыфгъэзагъэр нахь-  
дэгъюу зеригъэцэклэштим  
пиль. Шылыкъе, уишэнэй-  
тэе барьедээ, уилофши-  
тъухем цыхъе къызэреп-  
фаширыр къэбгъэшъып-  
къажызыэ улажъэ зыхъу-  
нээ, зэшломыхын зи шы-  
нээп. Мыщ фэдэ eklonlakъэр-  
ыгъэфедээ Алый ренэу  
малажъа.

Ар дэгьоу къэзыушыхьа-  
тырэр журналэу «Вестник

Тхэм пасуныгъээ пытэрэ гъашэе кыыхэрэ кыиует, Алый. Щылэныгъэ гъоогу къэпкүгъэм уигъэрэзэу, шлоу пшлагъэр цыифмэ ашымыгъупшэу, угукэ рэхьатыныгъэ уилэ зэпытынэу сынфэлъало».

— Ублэпээ еджапцэми  
юф зыщысэшлэми, кэлэ-  
гэвэдэжжэхэм яшэнэгьеэ  
зыщахагъэхьорэ институт-  
ми, тиминистерстви, джы  
непэ сзыышлыгъэрэ ин-  
ститутми сзыыоти, сина-  
сып къыхыигь цыиф дэ-  
тъухэм юф ашадэсшлэнэу,  
пащэу сиэнхэу. Ахэр: Псы-  
лушьо Сэфэрбый, Брант!  
Щэбан, Цуук! Налбый,  
Бырсыр Батырбый ыкки  
нэмькхэр. — elo Алый.

Алый игъашэ чыпшэхшо щаубыты иунэкъош гупсэхэм, икъуаджэ дэс цыф шлэгъохэм. Иунагыу кэллэеъеджэ унагыу зыфарэрэм пэчыжъэп. Ившашы иклали кэллэеъеджэ гъесаплэхэр къаухыгъэх, иныси авшээрэ еджэпийтүм lof ащешэ, шэнныгъеллэж. Ипхъорыльфхэмрэ икъорыльфхэмрэ университетхэр къаухыгъэх, lof

Ишъхъэгъусэу Гошпакъэрэ (Емтыйль Джамболэт ылхъу) ежыррэ зэгурьлоху ильэс 60 хъугъеу пытэу зэдьтетхэу зы щылэнгъэ гъогум рэклох. Ильэс 60 хъугъеу егъеджэн-пүнгъэм фэлэжъэрэ кэлэеѓваджэу, методистэу, шлэнгъэлэжъеу Цуекъо Алый ыныбжь ильэс 80 зыщыхъугъэм Лынужжу Адам зипээш АРИГИ-м илофышихэр тыгу къыдделэү тифэгушло, псауныгъэ пытэ илэнэү, икъорыльф-пхъорыльфхэм ашыгушуукий щылэнэү, шуылъэгъурэ илоф тхъагъо хигъуатэу джыри бэрэ иофышлэнэү, игъашэ кыыхъэ хүнчээ тифэлъяло!

ШЭКЮ Мир.

# Адыгэ Республикаан Иофшэнэмрээ социальна хэхъоныгъэмрээ и Министерствэ иунашь

Сэкъатныгэ зиэ кэлэцыкхэм художественна творчествэмкэ яя XIV-рэ республикэ фестивалэу «Шаг навстречу!» зыфиорэр зэрэзэхашщым ехыллагь

Адыгэ Республикаан икъэралыгъо программэу «Цыфхэм социальна Иэпилэгъу ягъэгъотыгъэнэр» зыфиоу Адыгэ Республикаан иминистрэхэм Я Кабинет 2019-рэ ильэсийн тигэгэзэм и 18-м ышыгэ унашьо N 306-р зытэтуу «Адыгэ Республикаан икъэралыгъо программэу «Цыфхэм социальна Иэпилэгъу ягъэгъотыгъэнэм ехыллагь» зыфиорэмкэ аухэсигъэр гэцэкгээнэм фэш унашьо сэшь»:

1. Сэкъатныгэ зиэ кэлэцыкхэм художественна творчествэмкэ яя XIV-рэ республикэ фестивалэу «Шаг навстречу!» зыфиорэр зэрэзэхашщэрэм ехы-

лэгъэ Положениер гуадзэм диштэу ухэсигъэнэр.

2. Кэлэцыкхэм, бзыльфыгъэхэм, унагъом ялофхэмкэ отдельным илаштэу С. В. Стрикачевар сэкъатныгэ зиэ кэлэцыкхэм художественна творчествэмкэ яя XIV-рэ республикэ фестивалэу «Шаг навстречу!» зыфиорэм изэхшэн фэгъэзгээнэр.

3. Къэбар-правовой отдельным илаштэу И. С. Шынахъом:

— мы унашьор Адыгэ Республикаан икъэралыгъо хабзе игъэцэлкэл къулукүрэ Адыгэ Республикаан Иофшэнэмкэ ыкчи социальна хэхъоныгъэмкэ и Мини-

стерствэрэ яофициальнэ интернет-сайтэх аригъэхъанэу; — гъэзэтхэу «Советскэ Адыгейим», «Адыгэ макъэм», мазэ къэс къыдэхырэ тедэгъюу «Адыгэ Республикаан ихбэзгээцүүгээ зэхэуягъэхэр» зыфиорэм къыхаутын пае аэлгигъэхъанэу.

4. Мы унашьор зэрагъэцакээрэм гъунэ лъысфынэу спшэ исэльхъажы.

**Министрэу МЫРЗЭ Джанбэч**

къ. Мыекъуапэ, мэлдэлтэгэйум и 5, 2021-рэ ильэс N 92

## Адыгэ Республикаан мыльку зэфыщтыкхэмкэ и Комитет иунашь

Адыгэ Республикаан мыльку зэфыщтыкхэмкэ и Комитет 2021-рэ ильэсийн гъэтхапэм и 15-м ышыгэ унашьоу N 90-р зытэтуу «Амыгъэкощырэ мылькур бэджэндэу зэрштэрэм фэгъэхыгъэ зээзэгыныгъэхэр» зыфиорэм зэхъокыныгъэхэр фэшыгъэнхэм фэгъэхыгъ

Урысые Федерацием и Граждан кодекс, 2006-рэ ильэсийн бэдзэогъум и 26-м аштэгэе Федеральнэ законэу N 135-р зытэтуу «Сатыумкэ нэкъокъон альэ-кынымкэ яфитынгъэхэр къеухумэгъэнхэм ехыллагь» зыфиорэм, монополием пешуеклогъэнэмкэ Урысыем и Федеральнэ къулукыу 2010-рэ ильэсийн мэзээн и 10-м ышыгэ унашьоу N 67-р зытэтуу «Амыгъэкощырэ мылькур бэджэндэу зэрштэрэм фэгъэхыгъэ зээзэгыныгъэхэр, ылкэх хэмийлээ амыгъэкощырэ мылькур альэфедэнэмкэ зээзэгыныгъэхэр, мылькур доверенносткэ зэрагъэзекорэм фэгъэхыгъэ зээзэгыныгъэхэр, къэралыгъо е муниципальнэ мылькумкэ фитынгъэхэр нэмийкым фэгъэзагъэ зэрэхүхэрэд къызышыгъэлэгъогъэ зээзэгыныгъэхэр заща-

дашьирэ зэнэкъокъухэр е аукционхэр зэрэзэхашщэрэ шыкэм ехыллагь» зыфиорэм адштэу Адыгэ Республикаан мыльку зэфыщтыкхэмкэ и Комитет унашьоу шыгыгъ:

1. Адыгэ Республикаан мыльку зэфыщтыкхэмкэ и Комитет 2021-рэ ильэсийн гъэтхапэм и 15-м ышыгэ унашьоу N 90-р зытэтуу «Амыгъэкощырэ мылькур бэджэндэу зэрштэрэм фэгъэхыгъэ зээзэгыныгъэ зыщадашьыщ аукцион зэрэзэхашщэрэм ехыллагь» зыфиорэм мыш фэдэ зэхъокыныгъэхэр фэшыгъэнхэм:

1.1. Я 4-рэ пунктэр мыш тетэу къетыгъэнэр:  
«4. Зээзэгыныгъэм зыклатхэхэрэм щегъэжьагъэу бэджэндыпкээмкэ зээзэгыныгъэр ильэситф палъэкэ адашьыгъэу гъенэфэгъэнхэм.»

1.2. Гуадзэу N 1-р мы унашьом игуадзэ диштэу икэрыкэу къетыжыгъэнэр.

2. Унашьор заштэрэ нэүж къыкэлъыкорэ мафэм нахь мыгужью мы унашьом иа 1.1-рэ, иа 1.2-рэ пункхэм зигугуу къашырэ зэхъокыныгъэхэр аукционхэмкэ официальнэ сайтынгээхъанхэу.

3. Мы унашьор зэрагъэцакээрэм тхъаматэм игуадзэу С. Р. Хъакунэм гъунэ лъифынэу.

**Комитетын итхъаматэу  
И. П. БОЧАРНИКОВА**

къ. Мыекъуапэ, гъэтхапэм и 31-рэ, 2021-рэ ильэс N 98

## Хырыхыхъэхэр

Дунаим тетмэ анахь къихь, кондэ къихьем къыхэм къыхэм къыхэм.

(Гъогу).

Шы къэмьтэу, цу къэмьтэу мачьэ.

(Мэшлоку).

Шы мыгъаклы, шы гъэктор, шы пхъэнтэкли, шы дэклай.

(Шхо, къамыщ, уанэ, лъэрыгъ).

Шылтымэ курбыжь, ежээмэ блэгъожь.



(Шхонч).

Ионтэ-щантэ, хъашьо къиххэ зытель.

(Гъогу).

## Гушыгэжъхэр

Анахыгъыр унэгъожьым иапсыжь.

Ахьшэ уимыгэу бэдзэрэм уклоныри, обзэгъу умыгыгъэу мэзым уклоныри зэфэдэ.

Ахьшэр пшахъо, гъашэр пшашхъо.

Бжъэмэтабэ зиэм ижантэ чегъэуцо.

Быдзышэр хъакъуашьом ракээрэн.



### Адыгэ къэгуакхэм

Авангард – дзапэ  
Алебарда – алэпатэ (пчы-  
пыдьынкыхъэ зыпыль маит)  
Арьергард – дзакэ  
Атлас – альтэс  
Байка – драб



Белое золото, золотистый шнур для отделки женской одежды – дышъэф

Белый шелк – дэнэфы  
Бивак, привал – дээцуул  
Блеск, сверкание – жъыун, жъыутх  
Борзода – жъогъэбэкъу  
Бронза – джэрз  
Валок – аргъэн, джуулакъ  
Весь в золоте – дышъэзэрыбл, дышъэмэлү  
Вешалка – жэкъы



Вкладка, вкладыш – дальхээ

Влейка – дащхэ

Воз снопов – гъэсэу (бгэнэ кухь)

Время пахоты – жъоныгъу

Вставка – дадзэ, дадэ

Вход (место для прохода внутрь), въезд (место для проезда внутрь), спуск – дэхъапл, дэхъагъу

Выдвижной ящик – дэгъэч



Высшая степень, высшая ступень, вершина, апогей, зенит, кульминация – дэрэдж, лъэгапл  
Газ (шелковая прозрачная ткань) – дэнэгаз, дэнэпсыпс  
Гайка, шуруп – джамбырыу



Глина желтая – етлагъо

Глина черная – етланцэ

Граница, рубеж, предел, межа, грань, край – гъунапкъ, гъунэ

Дверь в смежную комнату – гуутлапч

Действие, куплет, строфа, часть – едзыгъу, пычыгъу, лахъэ

Делянка – джыланк

Десятина – десэтын

Дно деревянной ступы – гурхъуч

Дорога, путь, трасса – гъогу

Дымка – пшэс

Жало рыболовного крючка – жэ-  
лыелик

Жар (горячие угли без пламени) – жъоу

Железный гвоздь – гъучыын

Железный трос, канат – гъучыч-  
клас

Железная решетка – гъучыыхъагъ

Железо – гъучы

Железобетон – гъучибетон

Жика глинистая – етэлэпс

Искусствэм ицЫифхэр

# Сурэтыр щыІэнүгъэм щыригъус

Урысыем исурэтышхэм я Союз хэтэу Давид Манакьян иоффшагъэ фэгъэхыгъэ къэгъэлэгъон Мыеекъуапэ щэкло.



Адыгэ Республикэм культурумкээ и Министерствэ, Адыгэим исурэт къэгъэлэгъуапэ Урысыем исурэтышхэм я Союз икъутамэу республикэм щыІэм зэхэцэн иоффхэр дэгъо агацэктагъэх.

Давид Манакьян ильэс 60 зэрэххурэм ехүулэу исурэтхэр зыдэти тхылтыр къыдаагъэкыгъ. Шью зэфшхъафхэмкээ ар гъэцэрэктагъэх.

## КъыфэгушIуагъэх

Республикэм исурэт къэгъэлэгъуапэ щыІогъэ зэхахьэр зэльшашэрэ сурэтышэу, архитекторэу, общественне иоффшагъо Бырсыр Абдулах зэриштагъ.

Адыгэ Республикэм культурумкээ иминистрэ иапэрэ гудзэу Ольга Гавшинар, республикэм культурумкээ и Министерствэ иотдел ипащэу Шэуджэн Бэлэ, Къокынпэм щыпсэурэ лъэпкхэм искусствэхэмкэ я Къэралыгъо музей иапашэу Шэуапцэкъо Аминэт, АР-м исурэтышхэм я Союз итхаматэу Елена Абакумовар зэхахьэм къышыгушыгъагъэх. Гуэтныгъэ хэльэу иоф зыдишэжкын

зэ, Д. Манакьян искуствэм цэргио зэрэшхүгъэр, сурэтышэу, ордэйлоу, театрэм иартистэу зэрэштыр къыхагъэшыгъ, юбилярим фэгушуагъэх.

Давид Манакьян гүшүэ фабэхэр къыфэзыуагъэхэм, иоффшагъэ зыштоогъешшэгъонхэм афраз, «тхьашуугъэпсэу» ариложыгъ.

## Сэнэхъатым икъихэхын

Художественно-графический факультетыр Д. Манакьян шогъэшшэгъонэу къэлэгъэдэж ашшээрэ еджаплэу Х. Абовян ыцэ зыхырэр Ереван къышуухыгъ. Къэралыгъо консерваториу Комитас ыцэ зыхырэм щеджагъ, ордэйлоу зигъэсагъ.

Живописымрэ графикэмрэ афэгъэхыгъэ сурэтыхеу Мыеекъуапэ къышагъэлъагъохэрэм тяпплыээ, Д. Манакьян гүшүэгъу тыфэхьуугъ.

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Камернэ музыкальнэ театрэм Ханэху Адам ыцэ зыхырэм Давид Манакьян иордэйлоу спектаклэхэм, кон-



цертхэм ахэлажъэ. Москва имузыкальнэ театрэм «Геликон-оперэм», Краснодар имузыкальнэ театрэм яорэдьлоу щытыгъ.

**— Давид, сэнэхъат гъэшшэгъонхэр къыхэхыгъэх. ЕгъэжсанIэ пфэхъугъэр къытаЙоба.**

— Узыщаплурэ унагъом, обществэу узыхэтим къэлэгъаджэхэм ялтыгъээр бэ. Уакынрэпплы, уядэу, уимурад уфэкло.

**— Камернэ музыкальнэ театрэм Ханэху Адам ыцэ зыхырэм ихудожественэ пащэу Сулейманов Юныс къытиIогъагъ ульыххоныр шэнышиу зэрэпфэхъугъэр.**

— Сулейманов Юныс Урысыем, Адыгэим искуствэхэмкэ язаслуженнэ иоффшагъу, режиссер цэрийлүү. Сурэтышым зэпымьюу лъыххон фаеу елтытэ. Рольхэр къытитыхэ зыхуукэ, артист пэпчь ыгукэ, ишэнхэгъэхэр нах къеклүйтим фэгъазэ.

## — Шыгъачъэхэм бэрэ уацысэлъэгъу.

— Спортышом лъэшэу сывышагъэп, ау шыхэр сыгу рехых. Шыгъачъэхэм сяптызэ, сурэтуу сышыттыр, шыкэу къырэгъотыттыр гум къеххэх.

**— Шыхэм афэгъэхыгъэх музыкальнэ къэгъэлъэгъонэу театрэм щыкъуагъэм уисурэтхэр щагъэфедагъэх.**

— Шыр цыфым къыфэшьыпк. Сурэтихэр сышыхээ, шым жы къызэришэрэ зэхэхэу, тызэдэгүшүэу сэлъытэ.

## Тыкъэзыууцухъэр дунаир

Живописыр иоффшагъэхэм нах къытагъэшы. Зэгъэшшэнхэр ышыхээ, шью зэфэшхъафхэр сурэтихэм ашгээфедэ. Гупшигэу ахэлтыр щилэнгъэм ехыгъ.

Сурэтихэм пкышихъэ-мышхъэхэр ахэтэлъагъо. Іанэм мышырэсэр, къэбэр, бананхэр, фэшхъафхэр щитэлэгъуух.



Къэгъагъ йэрамым ыгашхъэ бзэпсхэр зиэ музыкальнэ Ыэмэпсымэр къышагъэлъагъо. Театрэм иоф зэрэшишшээрэм ишуагъэкээ түкъэзыууцухъэр дунаим идэхагъэ нахышуо елъэгъу.

Цыфым ыгу ихыкырэр, тыкъэзыууцухъэр дунаир — сида ахэр зээзыхырэр? Сурэтышэу Д. Манакьян зэгъэшшэнхэр ёшыгъ, дунээ зэххокыныгъэхэр сурэтихэм къащихгээшых. Сурэтихэм фэбагъэ ахельхъэ, нэшүкээ уяллыг.

Д. Манакьян мамыр посуклем игъэлэйтэн гуки, посекли зыфегъэз. Чыгур зэо-банэхэм зэлъаклу зыхуукэ, сурэтышым рэхьатэу щысыныр ыгу къыриорэп. «Армениер лъым зэлъиштагъ» зыфилорэ сурэтихэм, нэмыхкээхэм къащихгээлъагъо йашэм цыфхэр зэреклодылэхэрэр. Лъэпкхэр зэгурьохуу зэдэпсэунхэм фэш искуствэм ицыфхэм ягушыэ мэхъанэу илэр сурэтышым къыхгээшы.

## Исурэтхэмкээ ашIэ

Адыгэ Республикаль исурэт къэгъэлэгъуаплэ, Къокынпэм щыпсэурэ лъэпкхэм искустввэхэмкэ я Къэралыгъо музей, Москва, Краснодар, Прагэ, унээ къэгъэлэгъуаплэхэм Давид Манакьян исурэтхэр ашыплээгъунхэ пльэкыщт.

## ЕплъыкIэхэр

Сурэтихэм яплынэу къэгъэлэгъуаплэм нэбгырабэ къэклиагъ. Еджаклохэм ашлогошшэгъонхыгъ цыф цэрийхэм атыришыкыгъэ сурэтихэр. Щэтырим чэлт шынэшээ нэгушом исурэти узыгэпишэу студентхэм альйтэ.

— Давид Манакьян синьбджэгъу, — elo къулыкыушиэу Александр Митровым. — Ихурэтхэр дахэх, гурыгъошохуу. Сурэтхэр юшы шоонгъом түтегушиэу бэрэ къыххэх.

Адыгэ Республикэм изаслучжэнэ сурэтышэу Хъуажъ Рэмэзэн къэгъэлэгъоныр ыгу риҳыгъ. Щынэгъэм къыххэгъэхэр сурэтихэр псэ апыйтим фэдэхэу елъытэ.

— Сурэтыр ордым фэдэу игъус, гуки къызыдьрехъакы. Давид Манакьян исурэтхэр тапекли тикъэгъэлэгъонхэм, нэрильэгъу иэплигъэхэм ашыдгъэфедэштых, — къытиуагъ Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо музыкальнэ театрэм ихудожественэ пащэу Сулейманов Юныс.

— Музыкальнэ спектаклэхэм роль шхъаэхэр къащешых, мэкъэ йэтигъэкээ орэхэр къелох. Тыфэрэз тиоффшагъуу Давид Манакьян, имэфэк дэтэгощы, шую щылэр къидэххунэу фэтэо.

Бэгъашэе охуу, Давид!

**ЕМТИЛЛЬ Нурбай.**

Адыгэ быракъым и Мафэ фэгъэхъыгъ

# Лъэпкъхэр зэфэзыщэрэ мэфэкI

Мэлъылъфэгъум и 25-р — адигэ быракъым и Маф. Аш фэгъэхъыгъеу дзюдомкэ зэнэкъоку республикэм спорт еджаплэу Кобл Якубэ ыцэ зыхырэм щизэхашагь.

Еджаплэм изэлхүгъе зэнэкъоку бэнекло 70-рэ хэлэжьагь. Шъячэ, Туапсэ, Краснодар, Ставрополь, Новокубанскэ, Новочеркасскэ, Мыекъуапэ защизыгъасэхэрэп аэрэ чыпэхэм афэбэнагъэх. Ильэс 18 зыныбжхэм ыкчи нахыжхэм алырэгъум ялэпэлэсэныгъе кыншагъэлэгъуагь.

Адыгэ быракъым и Мафэ фэгъэхъыгъе зэнэкъокурагъэжэным ыпэклэ Урысыем, Адыгейим ягимнхэр зэхахъэм щытугъэх. Хэгъэгумрэ республикэм ябыракъхэр щаэтыгъэх.

Спорт еджаплэм ипащэу, Адыгэ

Республикэм изаслуженэ тренерэ Бастэ Сэлым зэнэкъокум хэлажьэхэрэм къафэгушиагь. Республике общественнэ движениеу «Адыгэ Хасэм» итхаматэ, СССР-м изаслуженэ тренерэ Кобл Якубэ ыгъэсагъэхэм ашыщэу, самбэмки, дзюдомкэ и СССР-м спортымкэ имастерэу Лъымыщэкю Рэмэзан зэлукэгъум кыышыгушыагь.

Республике быракъым и Мафэ дгээмэфэкынам Адыгэ Хасэр киэшакло зэрэфхэгъуагь, тильэпкъэгъухэр зыщипсэухэрэх хэгъэгүхэм адигэ быракъыр зэращыбатэрэ, республикэм ис лъэпкъ

хэр адигэ быракъым зэрэзэфишхэрэп Р. Лъымыщэкю хигъенэфыкыгъэх. Зэнэкъокум анах лъэшхэр щитеклонхэу бэнаклохэм къяджагь.

## Бэнэгъухэр

Пшъашъехэри калэхэри алырэгъум гъашэгъонэу Ѣыбэнагъэх. Кыблэм, Урысыем яхшылыкыгъэ командэхэм ахэтхэр медальхэм афэбэнагъэх.

Апэрэ чыпэхэр кыншагъыгъэхэр: Шаталова Татьяна, кг 52-рэ, Мыекъуапэ Ѣыщ, Карекян Кристина, кг 57-рэ, Шъячэ, Симонян Лариса, кг 63-рэ, Новокубанск, Кафанова Вероника, кг 63-м къехъу, Ставрополь.

Хъульфыгъэхэм язэнэкъоку Ѣытекуагъэхэр: Балахмедов Замир, кг 60, Ставрополь, Ацумыж Азэмэт, кг 66-рэ, Туапсэ, Джарамэкъо Долэт, кг 73-рэ, Мыекъуапэ, Колесник Александр, кг 81-рэ, Туапсэ, Датхъужь Алый, кг 90-рэ, Мыекъуапэ, Акопян

Вардкэз, кг 90-м къехъу, Мыекъуапэ.

Гүшүлэгъу тызыфэхъугъэх бэнаклохэу Ацумыж Азэмэт, Вардкэз Акопян, Датхъужь Алый, нэмэкхэм зэнэкъокуур агу рихыгъ.

Зэнэкъокум исудья шъхьаэу, Урысыем спортымкэ дунэе класс зилэ имастерэу Шъэоцыкы Рустам, тренерхэу Беданыкъо Рэмэзан, Роман Оробцовыр, Беданыкъо Байзэт, Мерэм Сайдэ, Хъакурынэ Дамир, фэшхъаффхэри спортсменхэм алыклагъэх, ягукеэкыжхэр къалотагъэх.

— Тренерхэр, спортсменхэр зэнэкъокуухэм ахэлэжжэнхэу гъогу зытхэхэхкэ, адигэ быракъыр зыдашэнир шэнышу афэхъуагь, — кытиуагь Бастэ Сэлым. — Быракъыр агъебыбатээ, нэпэеплэ сурэтхэр атырахых.

Зэнэкъокум хагъэунэфыкырэ чыпэхэр кыншагъыгъэхэм медальхэр, Ѣытхуу тхылхэр аратыжыгъэх.

**Зэхээзагъэр ыкчи кыншагъыгъэхэр:**  
Адыгэ Республикэм лъэпкъю Иофхэмкэ, Икыб къэралхэм ашыпсурэ тильэпкъэгъухэм адигэ зэхээзагъэмкэ ыкчи къэбар жууѓэм иамалхэмкэ и Комитет Адресыр: ур. Крестьянскэр, 236

**Редакциер зыдэшыгъэр:**  
385000,  
къ. Мыекъуапэ,  
ур. Первомайскэр,  
197.

**Телефонхэр:**  
приемнэр:  
52-16-79,

Редакцием авторхэм къайхырэ A4-къ заджэхэрэ тхылхэрэх зипчагъэкэ 5-м емыхъухэрэр ары. Сатырхэм азыфагу 1,5-рэ дэлтээ, шрифтыр 12-м нахь цыкунэнхэ Ѣытгээ. Мы шапхъэхэм адимыштэрэ тхыгъэхэр редакцием зэкегъэжийхэй.

**E-mail:** adygoevoice@mail.ru

**Зындашынхъятыгъэр:**  
Урысые Федерацием хэутын Иофхэмкэ, телефоникъэтынхэмкэ ыкчи зэллий-Исыккэ амалхэмкэ и Министерствэ и Темир-Кавказ чыпэл гъэлорышлап, зэраушыхъятыгъэ номерыр  
**ПИ №ТУ23-00916**

**Зындашынхъятыгъэр**  
ОАО-у  
«Полиграф-ЮГ»,  
385000,  
къ. Мыекъуапэ,  
ур. Пионерскэр,  
268

**Зэкіэмкі**  
пчагъэр  
4314  
Индексхэр  
П 4326  
П 3816  
Зак. 728

Хэутынхъятыгъэр  
Кэйтхэнэу Ѣыт уахътэр  
Сыхъатыр  
18.00  
Зындашынхъятыгъэр  
уахътэр  
Сыхъатыр  
18.00

Редактор  
шъхьаэр  
Дэрбэ Т. И.

Редактор шъхьаэр  
игуадзэр  
**Мэцлэкъо**  
С. А.

Пшъэдэкыж  
зындашынхъятыгъэр  
**Тхылхэрэх**  
А. Н.



## Волейбол

# Ялэпэлэсэныгъэ хагъахъо

Хэгъэгум волейболымкэ иапшьэрэ лигэ ия 2-рэ куп хэт командэхэм язэлукэгъухэр спорт Унэшхуу «Ошутенэм» Ѣыкыгъэх.

Я 5 — 10-рэ чыпэхэм якынхэрэр Мыекъуапэ Ѣызэдешшагъэх. «Динамо-МГТУ-м» изэлукэгъухэм шъуащытэгъэгъуазэ.  
«Динамо-МГТУ-р», ЦОП Крас-

нодар край, «Дагыстан» Махачкала, «Тюмень» Тюмень хэку, «Грозный-2» Грозный, «Ростов-Волей» Ростов-на-Дону пчагъэр 3:0-у атекуагь.  
Пэшфорыгъэш Ѣызэдешшагъэх.

Пчагъэрэ командэхэм къащахыгъэр зэнэкъокум кыншагъытагь.

## Чыпэхэр

1. «Динамо-МГТУ» — 85
2. «Дагыстан» — 69
3. «Ростов-Волей» — 40
4. «Тюмень» — 38
5. «Грозный-2» — 19
6. ЦОП — 13.

Нэкүлбгъор зыгъэхъазырыгъэр ЕМТЫЛН Нурбий.

Апшьэрэ лигэм ия 2-рэ куп «Волжанин» Кострома аэрэ чыпэхэрэ кыншагъытагь, очкоу 105-рэ кыншагъытагь.

— Хагъэунэфыкырэ чыпэхэм ашыщ къыдэхын тымылэкыгъэми, Ѣызэдешшагъэх, дэгүү къэдгээльэгъуагь, — кытиуагь «Динамо-МГТУ-м» итренер шъхьаэр, Адыгэ Республикэм изаслуженэ тренерэу Павел Зборовскэм.  
— Ешэктэо ныбжыкхэм ялэпэлэсэныгъэ хагъахъуагь.